

ZMIERNENIE DÔSLEDKOV HYNUTIA SMREČÍN NA SLOVENSKU

a) žiadosť o účelovo viazané finančné prostriedky môže predložiť len ten subjekt, ktorý dokladuje, že v JPRL, ktorých sa žiadosť týka, zastúpenie smreka je rovné alebo vyššie ako 50 %,

b) dotácia môže byť použitá na tieto činnosti:

- b.1.** kladenie a evidencia klasických lapákov;
- b.2.** mechanická asanácia naletených stromov a klasických lapákov – odkôrňovanie;
- b.3.** stavbu lapačov, nákup feromónových odparníkov a lapačov na lykožrúta smrekového, lykožrúta lesklého a lykožrúta severského [v rámci monitoringu lykožrúta severského a prevádzkového nasadenia podľa usmernenia LOS pre rok 2008 (www.nlcsk.org/LOS/id.html)];
- b.4.** nákup a aplikáciu insekticidov, fungicidov, adhezív a pomocných farbív vrátane mzdy pracovníkom pracujúcich s prípravkami;
- b.5.** biologická ochrana lesa (nákup biopreparátov na báze *Beauveria bassiana* a ich pozemná aplikácia);
- b.6.** pálenie haluziny a zvyškov po ťažbe;
- b.7.** štiepkovanie haluziny.

c) uchádzač o preplatenie nákladov bude musieť:

- c.1.** viesť v zápisníkoch evidenciu o lapačoch a odchytoch a to podľa druhu lapača, odparníka, čísla jednotky priestorového rozdelenia lesa, názvu subjektu, nadmorskej výšky a dátumu odberu;
- c.2.** viesť evidenciu o lapákoch;

c.3. viesť evidenciu o množstve odkôrneného dreva;

c.4. predložiť kedykoľvek počas roku uvedené evidenciu pracovníkom LOS a orgánom štátnej správy v prípade kontroly.

d) NLC v termíne do 31. 1. 2009 zabezpečí vyhodnotenie účinnosti realizovaných opatrení. Súčinnosť pri financovaní opatrení podľa časti B.3. poskytne NLC – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, (Stredisko LOS) v nasledovnom rozsahu:

- pripraví príručku umožňujúcu identifikáciu najvýznamnejších škodlivých činiteľov zo skupiny húb a hmyzu;
- pripraví inštrukciu pre výkon priamych ochranných a obranných opatrení proti podkôrnemu hmyzu, zvlášť pre využitie feromónovej metódy, s tabuľkou na kontrolu lapačov, sledovanie a vyhodnocovanie odchytoch;
- v priebehu roka bude vykonávať kontrolu realizácie obranných opatrení.

SCHEMA ŠTÁTNEJ POMOCI NA ROK 2008

Postup pre získanie financií z „minimálnej pomoci“ podľa § 23 Nariadenia vlády 369/2007 Z. z. (ďalej „nariadenia vlády“) v znení Nariadenia vlády č. 159/2008 Z. z.:

- 1.** spracovať projekt podľa vzoru uverejneného na www.los.sk;
- 2.** vyžiadať od OLÚ 4 potvrdenia, ktoré sú súčasťou časti D. projektu;

- 3.** vypracovať kalkuláciu nákladov podľa vzoru č. 25 nariadenia vlády;
- 4.** navštíviť regionálne pracovisko PPA a spísať s nimi zmluvu
- 5.** vyplniť žiadosť o poskytnutie dotácie podľa vzoru v Prílohe č. 30 nariadenia vlády;
- 6.** čestné vyhlásenie;
- 7.** termín predkladania žiadosti o poskytnutie dotácií je 15. 9. – 15. 10. 2008.

viac: www.los.sk

ZÁVER

Slovenská lesnícka komunita dosiahla v roku 2007 veľký úspech tým, že presvedčila Vládu SR o vážnosti problému hynutia smrečín na Slovensku. Vláda SR prijala uznesenia, prostredníctvom ktorých zaviazala príslušné ministerstvá vytvoriť podmienky pre realizáciu a financovanie lesníckych opatrení v smrečinách. Podmienky na úrovni MP SR sú v súčasnosti vytvorené, vrátane finančnej podpory zo štátneho rozpočtu a Program rozvoja vidieka. Teraz je na lesníckej komunite, hlavne na vlastníkoch lesov a správcoch štátneho lesného majetku, aby vytvorené podmienky efektívne využili na zmiernenie hynutia smrečín, jeho postupné zastavenie a revitalizáciu smrekových ekosystémov.

V poslednom období sa veľký význam prisudzuje pôsobeniu klimatickej zmeny na vitalitu lesných spoločenstiev. Lesníci na Slovensku upozorňovali dlhšiu dobu na fakt, že zdravotný stav smrečín sa začal dramaticky zhoršovať po zavedení „pasívnej ochrany“ („bezzásahový režim“) v národných parkoch a chránených územiach. Ďalšie výrazné zhoršenie zdravotného stavu smrečín bolo zaznamenané najmä v okolí plôch poškodených vetrovou kalamitou z 19. novembra 2004, v ktorých sa kalamita nespracovala alebo spracovala neskoro v dôsledku obmedzení ochrany prírody a Natura 2000. Dynamizovanie fenoménu hynutia smrečín, najmä v horských oblastiach, prerástlo v posledných rokoch do rozmerov, ktoré zásadným spôsobom ohrozujú existenciu smrečín na Slovensku. Hynutie smrečín vytvára nebezpečenstvo vážnych ekologických, ekonomických a sociálnych dôsledkov pre spoločnosť. Výrazný pokles zastúpenia smreka v horských lesoch a redukcia ihličnatých lesných spoločenstiev, môžu mať katastrofálne dôsledky pre podhorské a horské regióny a pre vidiecke komunity. Preto sa lesníci rozhodli o tomto probléme podrobne informovať Vládu Slovenskej republiky a požiadať ju, aby sa touto témou zaoberala na svojom osobitnom zasadnutí.

ZAPOJENIE VLÁDY

Vláda Slovenskej republiky zväzila dôležitosť tohto problému pre spoločnosť a na svojom výjazdovom zasadnutí v Čiernom Balogu 21. novembra 2007 sa venovala problematike zdravotnému stavu lesov na Slovensku s osobitným dôrazom na hynutie smrečín. Konštatovala, že vzniknutú situáciu v smrekových lesoch možno charakterizovať ako vážny problém, ktorý existenčne ohrozuje zabezpečovanie produkčných a mimoprodukčných funkcií smrekových lesov v mimoriadne dôležitých vidieckych regiónoch (Orava, Kysuce, Vysoké Tatry, Spiš, Horehronie, Gemer). Hynutie smrečín môže mať vážny dopad na zníženie ekologickej stability krajiny a môže reálne spôsobiť vážne sociálne – ekonomické problémy. Vláda SR prijala na svojom zasadnutí uznesenia, ktorými zaviazala MP SR realizovať a financovať sústavu opatrení na zmiernenie dôsledkov hynutia smrečín na Slovensku. MP SR prostredníctvom Sekcie lesnickej a NLC rozpracovalo tieto uznesenia a prijalo komplex opatrení na zlepšenie zdravotného stavu slovenských smrečín.

HLAVNÉ OPATRENIA A ICH RÁMCOVÉ FINANCOVANIE

Zabezpečiť zmiernenie a následné zastavenie hynutia smrečín na Slovensku a ich postupnú revitalizáciu si vyžaduje realizovať ucelený systém opatrení, ktoré možno zhrnúť do troch hlavných činností:

1. konverzia (zmena drevinového zloženia) nepôvodných a nestabilných smrečín na lesy zmiešané a lesy druhovo, vekovo a výškovo diferencované.
2. Revitalizácia pôvodných, cenných alebo regionálne dôležitých smrekových spoločenstiev prostredníctvom hnojenia (zvyšovanie vitality) a vápnenia (úprava chemizmu pôdy).
3. Ochrana smrekových lesov proti podkôrnemu hmyzu (najmä

proti lykožrútovi smrekovému a lykožrútovi lesklému) a proti hubovým ochoreniam (najmä proti podpňovke).

Konkrétne opatrenia sú uvedené v predmetnom materiáli na rokovanie vlády 21. novembra 2007 a sú podrobne publikované aj v zborníku zo seminára Aktuálne problémy v ochrane lesa 2008 v Novom Smokovci 17. a 18. apríla tohto roku. Zborník referátov je možné si objednať na internetovej adrese www.los.sk/prez.html.

FINANCOVANIE OPATRENÍ

Realizácia rozsiahlych opatrení zameraných na zmiernenie dôsledkov hynutia smrečín a zastavenie tohto procesu je časovo, organizačne a finančne mimoriadne náročná. Rozsah a charakter hynutia si však vyžaduje predovšetkým taký objem finančných prostriedkov, s akým jednotlivé skupiny vlastníkov a správcov lesného majetku nedisponujú. Preto je nereálne predpokladať, že bez aktívnej podpory štátu je možné súčasný kritický vývoj spomaliť, zastaviť a postupne zdravotný stav smrečín zlepšiť.

Preto vláda SR predmetným uznesením schválila aj objemy finančných prostriedkov určených na podporu porastov s prevládajúcim zastúpením smreka.

ZDROJE FINANCOVANIA:

- vlastné finančné zdroje vlastníkov a užívateľov lesa;
- program rozvoja vidieka (PRV);
- rozpočet MP SR.

Podporné zdroje financovania špecifikované a schválené vládou SR budú smerované nasledovne:

- konverzia a revitalizácia predmetných lesných porastov budú zabezpečované ako projektové financovanie prostredníctvom PRV;
- financovanie ochrany lesných porastov sa zabezpečí z rozpočtovej kapitoly MP SR projektovým financovaním opatrení prostredníctvom vlastníkov a správcov lesov cez štátnu pomoc.

Realizácia opatrení z uznesenia vlády SR bude zabezpečená nasledovne:

A. Opatrenia financované z PRV SR

Prostredníctvom PRV budú činnosti smerujúce na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu smrečín financované v rámci osi 2. Opatrenie 2.1 „Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení“.

Toto opatrenie sa bude zameriavať na obnovu smrekových porastov, zmenu drevinového zloženia, starostlivosť o založené kultúry a rekonštrukciu smrečín. V porastoch, v ktorých je predpoklad vhodnou stimuláciou dosiahnuť zvýšenie ich stability a odolnosti, bude aplikované hnojenie a vápnenie (revitalizácia). Na opatrenie sa v roku 2008 podľa uznesenia vlády SR počíta so sumou 255 miliónov Sk.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- súkromných vlastníkov a ich združení;
- obcí a ich združení;
- cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. Vlastník má právo a povinnosti zakotvené v obchodnom zákonníku;
- štátu.

Druhy podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie (platba systémom refundácie)

Typ investície: nezisková

Kritéria spôsobilosti

Oprávnenosť projektov na financovanie z PRV je podmienená splnením všetkých kritérií spôsobilosti stanovených pre toto opatrenie a sú pre žiadateľov uvedené v rámci Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2007-2017.

viac: www.apa.sk

B. Opatrenia financované z rozpočtu MP SR

Na opatrenia financované z kapitoly MP SR boli pre rok 2008 vyčlenené prostriedky v objeme 100 miliónov Sk. Opatrenia sa budú realizovať tromi spôsobmi.

B.1. Opatrenia pre oblasť Vysokých Tatier

Opatrenia budú zabezpečovať Štátne lesy TANAP, ako príspevková organizácia MP SR. Finančné prostriedky budú použité na vypracovanie vykonávacích a podporných projektov ochrany lesa, realizáciu preventívnych, ochranných a obranných opatrení proti podkôrnemu hmyzu.

B.2. Podporné, implementačné a kontrolné aktivity na celom území Slovenska

Sústavu podporných, implementačných a kontrolných aktivít spadajúcich do kompetencie MP SR zabezpečí na celom území Slovenska Národné lesnicke centrum Zvolen ako príspevková organizácia MP SR.

B.3. Špeciálne opatrenia ochrany lesa.

Tieto opatrenia budú financované prostredníctvom Nariadenia vlády SR 369/2007 Z. z. o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve, ktoré sú označujú aj pojmom „Štátna pomoc“. Tieto finančné prostriedky sú Uznesením vlády SR č. 990/2007 účelovo viazané na zabránenie zhoršovania zdravotného stavu lesných porastov s prevládajúcim zastúpením smreka. Z uvedeného dôvodu budú poskytované nasledovne: